

РУСЛАН

«Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Руслановх псалмів М. Шашкевича

Виходить у Львові по два рази на тиждень, руских свят о 5½ год. по полудні.
 Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» при ул. Осоловських ч. II. (партер) фронт від ул. уТхой). Експедиція місцеві в Агенції Соколовского і вясижі Гавемана.
 Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженя. — Рекламні неопечатані вільні від порта. — Огольшеня звычайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надіславім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Передплата
 на «РУСЛАН» вносять:
 в Австрії:
 на цілий рік . . . 20 кор.
 на пів року . . . 10 кор.
 на чверть року . . . 5 кор.
 на місяць . . . 1-70 кор.
За границею:
 на цілий рік: зі щоденною висилкою 7 доларів, або 12 рублів; з висилкою двічі в тижні 5½ долара, або 10 рублів; з висилкою по суботі 4½ долара, або 9 рублів.
 Поодинокє число по 10 сот.

Клин клином вибивають

(X) Неперестанне засідання посольської палати закінчило ся в суботу о 1 годині вночі по 85 годинах, а вислід єго був зовсім несподіваний і непредвиджений. В п'ятницю подав словінський посол др. Крек нагале внесенє на зміну регуляміну. (Зміст сего внесенєя обговорюємо на иншій місці). Ціль того внесенєя є запобігати самовільному спинюваню законодатної роботи в посольській палаті. Поданє такого внесенєя викликало очевидно велике зачудованє в парламентарних кругах, тим більше, що оно вишло як раз з кругів Слвянської Єдноти, котра вела обструкцію. Як небудь се внесенє не містило в собі нічого иншого, лише давне домаганє всіх розважних німецьких, романських і славянських політиків, щоби в палаті забезпечити можливість законодатної роботи, всеж таки он викликало в першій хвилі певне недовірє в ріжних парламентарних сторонництвах. Вольнодумні Німці підозрівали в тім намір якоїсь несподіваної засідки на інтерес німецького населеня, а особливо рішучо висловили ся проти сего внесенєя німецькі радикали. Німці нагадували Ієх Фалькенгайн з 1897. року, що також змагала до зломаня самовільної обструкції і ударемнюваня законодатної роботи, хоч консервативна Ієх Фалькенгайн куріяльного парламенту не наділяла президента такою необмеженою владою, яку признає Ієх Крек, котрої автором різкий демократ „народного парламенту“.

Проти сего внесенєя заявили ся також укр. рускі послы, побоюючись, що ухваленєм такого закона будуть на все звязані в свободі оборони своїх народних прав і домагань. З недовірєм виступили проти того також соціальні демократи. Однак християнські суспільники, котрі вже в 1903. році вносили подібний начерк закона про зміну регуляміну, станули в суперечности до німецьких вольнодумців за наглим внесенєм д-ра Крека і товаришів і узнали постійним домаганє німецьких вольнодумців, що переведенє такого закона дорогою наглого внесенєя є неможливе, що повинно сьно бути попередженє національним порозумінєм між чеськими, а німецькими сторонництвами і що взагалі зміна регуляміну в тім напрямі може довести до згнобленя німецького народу. Прихильне становище християнських суспільників для внесенєя д-ра Крека запевнювало єму корисні вигляди.

Але й між славянськими сторонництвами нахедили ся окрім укр. руского клубу ще й инші противники сего внесенєя і то не тільки чеські радикали, але й чеські хліборобники. Отже, щоби сих останних приєднати для ухваленя закона про зміну регуляміну, виступив др. Крамарж, Удржалє (провідник чеських хліборобників) і др. Шустершїч з новим наглим внесенєм, котре впроваджувало деякі зміни у внесенєю д-ра Крека (про сї зміни говориємо на иншій місці). Приєднанє чеських хліборобників для сєї справи довело до того, що они взяли назад усї свої нагли внесенєя і тим спососом внесенєє д-ра Крека зглядно д-ра Крамаржа і товари-

шів стануло на деннім порядку і над ними почала ся роззирава. Др. Крек відпер в своїм виводі всякі підзори, начеб тут розходило ся о якусь засідку славянських сторонництв на парламент, бо в дійности виступав найважнійша державна конечність ратонаня і удержаня сильного і независимого парламенту. Др. Крамарж так само заявив, що не ходить о кривдженє менших сторонництв, але о те, щоби самоволя десятки не спинювала діяльности держ. ради. Сей закон буде обовязувати 1 рік, щоби за той час палата могла ухвалити сталий регулямін. Бар. Бінерт пригадав, що правительство з виборчою рефор. предклагало начерк закона про регулямін, котрого держ. рада не ухвалила і з тим гріхом народив ся „народний парламент“. При тім висловив радість, що з власного почину бажає палата змінити регулямін, а правительство з свого боку все зробить, щоби уможливити реформу.

Проти реформи промовляли лише речники вольнодумців німецьких, чеських радикалів і др. Еґен Левицкий, бо навіть др. Адлер зазначив, що реформа регуляміну буде скріпленєм демократії супроти демагогї.

В іменнім голосованю ухвалено закон про зміну регуляміну в усїх трьох читанях 315 голосами проти 91 в напрямі змін пороблєних внесенєм д-ра Крамаржа в порозуміню із сторонництвами. Внесенє п. Вайдєнгофера, щоби установлєно німецький язык язиком розрав в парламенті відкинено в іменнім голосованю. Заміт-

О. Віктор Катрайн.

Віг атеїзму — до анархізму.

Поучний образок з університетского життя теперішности.

Переложив о. І. Плавук.

Третя глава.

У анархістів.

(Дальше).

III.

І дійсно прийшов Лібкнехт, щоби з своїм приятелем поговорити про недостачу карности, яка закрала ся в сторонництві. Недостача карности, говорив Лібкнехт, а навіть явний бунт так зріс в послїдних часах в наших рядах, що можна в будучині побоювати ся поважних клопотів в нашій сторонництві. Все чим раз більше зневажають авторитет старших, в борбах о загальну справу посивілих товаришів. Кождий молокос, безвусий молодець бере ся дорікати заслуженим, досвідним проводирам сторонництва, зловно критикувати їх правила. Навіть на прилюдних зборах закидають тобі і мені грубі провіня, хотай ми зовсім пожертвували ся для сторонництва. Навіть жінки мішають ся до сего.

По малім перестанку говорив дальше — сему лиху треба конечно зарадити, инакше розлізе ся наше сторонництво. В найновіших часах утворила ся навіть громада молодиків, звана „независимими“ і она все кричить про тиранство і особисті поклоня, щоби підкопати наш

авторитет. Ся кліка явно чи тайно ділає на перекір нашому партійному начальству і спиняє діяльність соціально-демократичної фракції в парламенті, як лише може. Навіть публично глузують собі з нашого „парламентованя“, що ми стремимо до диктатури і збогатили ся великими пенєнями з податку робітників. Навіть мені особисто витикають при кождій нагоді тих нуждених 7.200 марок, котрі побираю яко редактор часописи „Vorwärts“; се безличність першої степені, коли зважать ся, як безкорисно я служив партії і то від коли.

Дійсно, що дуже лихо буде з нашим авторитетом і з всякою карністю в сторонництві, коли таким змаганям не поставить ся заздальгїдє сильної тамі. Що робити?

Бєбєль: В нашї ряди вкрали ся анархістичні живла. Не будемо мати спокою, доки нам не владсть ся їх з нашого табору викинути. Анархісти се запоморочєні півголовки. Кождий хоче робити, що єму подобає ся, не зважаючи на ухвали загалу і наміри провідників. З такими засадами не устоїть ся ніяке сторонництво. Порядок мусить вже раз бути. Тож геть з нечистим живлом.

Лібкнехт: Питанє лише, як се здійснити? Се дуже проста річ. Уладимо незадовго великі партійні збори, на котрих повинно наших довірочних товаришів зібрати ся як найбільше. На них запросимо також кількох анархістичних провідників, а тоді я зголошу внесенє на виключенє всіх товаришів, що не хотять безусловно піддати ся постановам офіційального заступництва партії. Я сформулюю внесенєє так: „Хто не хоче слухати, мусить вилетіти“. Або — або!

Лібкнехт: Се оружє є обосічне. Се можливо, що анархісти ужиють сєї зброї проти нас, бо они з своєї сторони уладять збори довірочних товаришів проти нас і заберуть в нашій сторонництві много членів.

Бєбєль: Коли вже нічого не pomoже, то загрозимо нашим виступенєм з управи сторонництва, щоби налякати наших ворогів. Бо се всі аж надто добре знають, що без нас, особливо в Берліні нічого не зроблять. Ми на часі дуже потрібні. Для того можемо без побоюваня грозити нашим виступенєм. Сей спосіб показав ся вже не раз дуже успішним в руках великих політиків; і ми єго раз можемо ужити з успіхом!

Рада Бєбєля найшла призначє у єго приятеля Лібкнехта, що дуже числив на силу, якою він, а особливо Бєбєль уміли заволодіти соціально-демократичними зборами.

І Альфреда завівзвано, щоби в своїх кругах горячо агітував і приготовляв ся до наміреного удару. Особливо повинен він, після упізнєня Лібкнехта, добре стеречи всяких рухів анархістичних кертчанків, а що запримітить, сейчас довести до часописи, яка за то дасть добру нагороду.

Зовсім розчарований вернув Альфред з візиту до дому. Єго обурило домаганє агітувати за виключенєм тих, що не хотіли підчинити ся провідникам. Такий то був рід і спосіб, як єго Бєбєль висловив: „ми є проти всякого авторитету“. Всї мали вилетіти із сторонництва, що не хотіли добровільно підчинити ся командї провідників або більшости. А що відносило ся до соціально-демократичних намірів в будучности, то з розмови з Бєбєлем дуже ясно пізнав, що они без строгого авторитету дадуть ся здій-

но, що вольнодумці німецькі усунули ся від голосованя над законом про зміну регуляміню. Сегодня має сей закон буги ухвалений в палаті вельмож, ві второк має одержати цісарську санкцію, а в середу по сольська палата має ухвалити бюджетову провізорию і повновласний закон торгово-політичний. Таким несподіваним способом склав ся незвичайний зворот в державній раді, котрий є знаменною подією, може найважнішою за останнє десятилітє.

Допись з Сокальщини.

(Жиди а власність земельна).

„Се річ необхідна, щоби жиди всю землю взяли в посіданє, особливо велику посілість“, так висказав рабін на вічу тальмудистів у Львові.

Що жиди посіли мільярди, се їх не вдоводило, їм забагло ся ще посісти землі і ліси та тим приєднати собі вплив, який дають більші посілости земські. Що дїє ся все після їх бажаня, на се найлучшим доказом статистичні числа.

До року 1849 не мали жиди дозволу закупна посілости земської. Від хвилі, коли їм се дозволено, чим раз більше земельної власности переходить в їх посіданє. І так на пр. барон Ротшільд придбав собі в Чехи 1/4 всеї посілости земської (сім раз більше, як має вся родина цісарска), не вчисляючи в то, що посідає в інших краях держави, як в низшій Австрії, Моравії, Шлезку і на Угорщині. Ротшільд французкий є властителем землі, котра має простору 180 тисяч гектарів, він посідає найбільші обшари земельні і перворядні виноградні краєві.

Рок 1862. не мали жиди ні кусничка землі на Уграх, на добі є они панами одної третьої часті краю. Декуда цілі комітати (повіти) належать до них.

Після статистичних записок було на Уграх 3.142 властителів більших посіlostей. Протягом 30 літ зуміли жиди придбати собі їх третю часть то є 1.031. Не дивниця протє, що жиди з чимком Франції, приєднали собі великий вплив як в управі, так і в аносинах суспільних на Уграх.

На Уграх не то гріш перейшов до мошонок жидівських, але й палати великопанські і селятьби господарські — все они загорнули.

В Галичині устояв ся закон зборонючий закупно землі через жидів до року 1867. В році

1868 дозволено жидам землю купувати. Що йно рік уялинув від хвилі коли закон увійшов в жите, а вжеж 38 великих посіlostей перейшло в руки жидівські. В році 1870, то значить два літа пізнійше Галичина мала 68 жидівських властителів великої посіlosti земельної. В році 1873 було їх уже 289. В році 1890 числено їх 680. Тепер викупили жиди вже 35% землі в Галичині а друге стілько видержавляють, се значить, що вже половина з докладом більшої посіlosti земської в Галичині є тепер в руках жидівських. На 2000 великих посіlostей земських в Галичині 1.100 находить ся в руках жидівських, а по містах і місточках жиди посіли повсюду 50% всіх парцель і реальностей.

Чи се не застрашаюче? 30 літ вистарчило на то, щоби половина великої посіlosti в Галичині перейшла в руки жидівські, наколи би купно і держава ґрунтів ішли тою самою дорогою, то вжеж за других 30 літ велика власність земельна стала би виключно жидівською? Жиди будуть панами, а Поляки стануть їх послугачами!

Але й числа відносні до малоземельних посіlostей ще більше застрашаючі.

Протягом 18 літ, то є від року 1874. до 1892. перейшло в посіданє жидів 43.000 малих земельних посіlostей.

Коли зважимо, що що року в Галичині в дорозі ліцитації продають 2.000 господарств, то можна з сего заключити, як превелика небезпека загрожає малій посіlosti земельній.

Ось короткий перегляд посіlostей хлопських виставлених на ліцитацію.

В році 1891. в дорозі ліцитації продано 2.117 селянських посіlostей земських. Року 1893. побільшило ся число проданих посіlostей селянських до 2.806. Вартість проданого майна доходить до девять мільонів корон. Хтож головно був причиною, що стілько ґрунту селянського виставлено на ліцитацію?

Протягом трох літ від 1894—97. жиди лихварі продали 2.856 селянських господарств; в 6.547 случаях ліцитації зажадали банки жидівські; банк кравчий в 147 случаях, а уряд податковий в 310. Всі ті числа винаті з урядового списку ліцитацій у Львові.

Час найвисший, щоби сьміло заглянути небезпеці в очі і старати ся зарадити нещастю, яке загрожує нашій землі. Вжеж стілько нас, скілько нашої землі!

Ось таку допись стрінув підписаний в „Głos ax katolick-их річник 9. ч. 110. Сина Руски не вважають на се, що їх земля з під віг усуває ся, мовби се була справа маловажна, тільки зводять завзяті борби о ї і о ї, дальше виточили пушки тяжкого калібру супротив церкви і

попів — то знов пруть насильно до Москви і Петрограда, мовби там не було досить своїх дідів, їм вже і мариявітів забагає ся! Безумві і сліпі, чиж не бачите, звідки небезпека народови загрожує. Семітске населенє не спить, оно працює неутромимо зєдиненими силами! Замість ратувати нарід від економічного занепаду, замість учити єго тверезости, оцщадности замість остерегати перед лихвою і векслями жидівськими, замість подбати, щоби торговля і промисл у него розповсюднили ся, замість потрудити ся, щоби єго морально і материяльно двигнути, силуете ся позбавити єго найбільшого добра, бо віри християнсько католицької! В так важкій і грізній хвилі зводити нарід на бездорожа, се або злоба, або божевільність, коли вже не акция жидівських прихвостнів. — О. К. С.

Політичний огляд.

Заграниця.

Властивої правди о російсько-япаньських відносинах годі довідати ся, бо з одної сторони ширять ся поголоски про грізне положенє на далекім Сході, з другої сторони бачимо заходи, успокоїти публичну опінію. Мимо всего дають ся чути голоси, які накликають до великої обережности. Російска рада міністрів займала ся положенєм на далекім Сході, причім зазначили ся ріжницї в поглядах на се положенє між міністромни вій Сухомліновом а міністром заграниці Извольским. Міродатні круги, а також Століпін поділяють погляди Сухомлінова і тому кажуть, що Извольский має уступити.

Росія зробила і робить дуже мало в тім напрямі, щоби проготовити ся на всяку можливість. Роботи около укріплення Владивостока віддано знов тій самій особі, яка укріпляла Порт Артура і то так, що япаньські круги пробивали їх наче картон. Рікрічно висилає Росія над Амур і в Усурійский край по кількадесят тисяч голодних, обідраних і темних переселенців, які не можуть ривалізувати на поли економічної боротьби з Хінцями та Япанцями. О піднесенє просьвіти і культури там ніхто не дбає, противно ставлять ще ріжні перешкоди.

„Новое Время“ твердить, що Японія не бажає війни, а що сейчас після попередної війни почала воружувати ся наново, се було лише обережністю з єї сторони, позаяк бояла ся, щоби Росія не привневолила російські шовіністи до відплата. А впрочім Японія хоче використати вповні здобутки, признані їй в мирі в Портмет бо єї фінанси не є дуже добрі, а бюджет значно

свити. Що Бебель говорив о суспільнім ладі, жертволюбности, праці, се були лише баньки з мила, нічо більше. Аж надто достаточо переконували Альфреда дотеперішні досліди внутр соціально-демократичного стороництва, що тепер живучі соціальні демократи і крихітки не мають таких прикмет. Зависть, зарозумілість, самолюбство грало між „товаришами“ першу ролю, що лише так довго були в згоді, коли розходило ся о капіталістів і попів.

Тож на підставі зібраного материялу не було вже сумніву, що вже першого дня, як би лише соціальні демократи прийшли до власти і були самовладні, они взяли би ся за чуби. Витворили би ся стороництва, що себе гірше поборювалиб, як нині се дїє ся у капіталістів. Се також предвидів Бебель. Се впливало ясно з того, що Бебель говорив про революційну диктатуру, покликуючи ся на Маркса. І дійсно, лише зелізна рука була би в силі, здержати соціально-демократичні верстви і ними управляти.

Працюючись не дав Альфред запримити на собі розчарованя. Товаришким поданєм руки розпрацав ся з обома патріярхами німецької соціальної демократії. Але від сего дня учащав рідше на соціально-демократичні збори, а коли вже був на зборах тут, то там, то лише був на таких, де молоді соціалістичні і анархістичні живла мали перевагу.

А в душі ненавидів передовсім непослідовність: коли відкине ся раз божий авторитет, то тим самим треба також відкинути людський авторитет і то цілковито, сеж ясна річ. А що під сим зглядом бачив більше послідовними анархістів, то почав що раз більше склонювати ся до

анархістичного руху.

Впр. вді не одно не подобало ся єму у „молодиків“ і анархістів. Їх провідників уважав непогамованими головами, що не знали в нічим задержати міри, а на їх зборах були на дневнім порядку лайки і підзори. Не подобали ся єму також їх вічні відклики до брутальної сили, кровавої революції, щоби в своїй справі дійти до побіди. А однак з атеїстичного становища мав слухність анархістичний принцип: „ni dieu ni maître“, геть з всяким авторитетом.

Особливо читанє ріжних анархістичних писань, які впали єму в руки, скріпляло єго в тім дусі. Великий вплив зробила на него книжка М. Stierner а: „Одиниця і єї власність“. Тут найшов він повну свободу одиниці з становища атеїзму, переведену послідовно аж до найдальше ідучих границь. Там знайшов таке: „Я одиниця, я найвисший, я абсолютний. Я сотворитель і властитель свого права, не узнаю ніякого иншого правного жерела, лише себе самого, ні Бога, ні держави, ні чоловіка з єго „вічними людськими правами“. А що зову своїм правом, се моя сила. Я собі пан. Ніхто мені не сьміє приказувати. Можу робити, що хочу, як лише маю силу. „Се є право, що для мене добре“. „Тож геть в такою річку, що не зовсім є моєю річею!“ Ви гадаєте, що моя справа повинна бути бодай „добра справа“. Що є добре, а що зле. Ні одно ні друге не має для мене значіння. Що Боже, то Божа річ; що людске, то людска річ. А мовою річию не є аві Боже ні людске, ані правдиве, добре, чесне, вольне, лише єдино то, що має, оно не є загальне, лише одинокє, як я одинокий. Поза мною ніхто мене другий не обходить“¹⁾.

Ото мудро, сказав Альфред: нема Бога, нема авторитету; ніхто не має права мені приказувати, можу робити, що хочу. Се зовсім згоджувало ся з тим, що він читав у Павла Гайзе, а особливо в єго листах до женщины Tout le Monde, що моральність є нічим иншим, лише есенцією того, що в данім віці вважають відповідним і добрим, що лише має значінє для пересічних людей. Нє зміст, лише довге треванє робить сьвятими приписи моральности.

Такі самі погляди найшов також у Фр. Нічого: „Ціла моральність се одушевлений довгий фалш“. Духово добрий находить ся по смерті, в добрій чи лихій полишеній по собі згадці. Для того чоловік може слухати всіх самолюбних потягів, до вподоби; всяке єго діланє є добре. Ніхто не має права потягати єго до відвічальности.

Сих всіх наук, — говорив до себе Альфред, — не зложили анархісти, лише приклонники лібералізму і атеїзму. Але в них впливає конечно на вислід анархізм. Без Бога нема авторитету, тож анархізм із своїм запереченєм всякої власти є конечною послідовністю атеїзму. (Дальше буде.)

¹⁾ Der Einzige u. sein Eigentum Leipzig Reclam. S. 14.

збільшив ся. Чогож хотіла би Японія від Росії? Певно, що не нових здобутків, бо не упорала ся ще з давніми, а нові вимагалиб нових видатків.

Війну велиб тепер Японці серед змінених обставин. Тоді тішила ся Японія прихильністю Англії і Зєдинених Держав, тепер не може на них числити, бо Англія обавляє ся утрати своїх колоніяльних посіlostей, а Зєдинені Держави вважають сьвіжо здобуте становище Японії „народним нещастем“. Також армія російська навчила ся багато дечого в попередній війні, тож тепер лекше булоб їй вести війну на значній вже області.

Не улягає одначе сумнівови, що Японія вооружує ся на моря і на суші. Пацифікатори російської публичної опінії кажуть, що під тим зглядом наслідуює она лише Європу, тримаючи ся засади: „Si vis pacem, para bellum“.

Державна рада.

В п'ятницю подав др. Крек іменом христ. євєспільних Словінців отсе нагле внесене в палаті:

„Закон з дня... За ухвалою обох палат державної ради розпоряджую отсе:

„Арт. 1. Закон з дня 12. мая 1873, Дн. зак. д. 94, доповнює ся такими постановами: § 17 а: Президент палати послів має в деяких разях право видавати розпорядки, котрі можуть забезпечити правильну працю парламенту проти всіляких заколотів і надужити регуляміну та забезпечити права і свободу палати. З окрема може президент в сій цілі застановляти хвиливо постанови регуляміну, видавати тимчасові зарядження що до примінюваня регуляміну, а в разі потреби виключати посла найбільше з трох засідань.

„Арт. 2. Сей закон входить в жите з днем єго оповіщення і має обовязуючу силу сім місяців“.

З формальної сторони домагають ся внескодавці, щоби се внесене зараз взяти під наряду і не відсплаючи єго до комісії, полагодити зараз у всіх трох читанях“.

Се внесене викликало очевидно незвичайне зачудованє а навіть підзори особливо з боку німецьких сторонниць, котрі в тім добачували сітку заставлену на Німців, щоби їх несподівано заневолити. Однак могло се внесене викликати оправдане зачудованє, коли пригадаємо що внесений в 1897 р. в куряльнім парламенті закон подібний гр. Фалькенгайма був предметом завзятих нападств з боку демократичних і крайних сторонниць. А вжеж закон гр. Фалькенгайма признав президентови лише право галабурдника, що спіняв самовільно роботу законодатну, виключити на 3 дні з палати а палата на внесене президента могла єго виключити найбільше на 30 днів і видалити з відмоєю відповідних виконних органів та за той час задержати виплату поденьщини, Закон сей мав бути тимчасовий. А якіж то громи силпали ся тоді на гр. Фалькенштайна і на тух послів, що в інтересі правильної законодатної роботи держ. радї заявили ся за сею реформою.

Тепер однак сторонництво демократичне „народного парламенту“ пішло дальше, бо признало президентови необмежену диктаторську власть з тих самих понук, щоби забезпечити дійсну роботу в парламенті, а не робити єго посьміховиском перед цілим сьвітотом

Внесене д-ра Крамаржа, Урджала і Шустершіча злагодило троха начерк д-ра Крека і звучить: „Закон з 12. мая 1873 доовняє такими постановами:

„Президентови пос. палати полишає ся, впровадити всі зарядження, котрі зможуть забезпечити роботу палати проти всякого заколоту і надужитя регуляміну.

„В тій цілі президент управнений, перенеєти на конець засіданя подаване до відома і відчуване впливів, одобрєне урядового протоколу засіданя і розправи над самостійними внесєнями, котрі вимагають наглої полагоди; не призвоятити на перерву перед голосованєм, а допустити при внесєнях для формальної регулямінової полагоди лише звичайне голосованє, при котрім лише тоді допускаєме є обчислюване відноси-

голосів, коли сам президент має сумніви що до висліду голосованя

„На случай різкого проступку посла проти достоїнства палати, важкої обиди президента або явного опору проти зарядженя президента є він управнений, виключити виновного посла найбільше на 3 засіданя. Проти сєго дозволений відклик до палати, о чім ршає она звичайно голосованєм без розправи.

„Арт. 2. Закон сей правосильний на рік від оповіщення.“

Бачимо отже з порівнаня обидвох начерків (д-ра Крека і д-ра Крамаржа) внесених і ухвалених „народним парламентом“, що закон гр. Фалькенгайма не був нападотом на свободу послів і свободу слова, лише бажав обезпечєня свободи законодатної роботи, отже що прихильники сєго закона зовсім не допускали ся „народної зради“, піддержуючи сей закон, котрий не війшов навіть в жите.

Нині самі обструкційні сторонництва переконали ся, що такий парламент, який був він від виборів в 1907 аж доси, не може сповнити вложених на него задач державних і народних і що конечно треба положити таму галабурдам і самоволї галабурдників.

Про переговори укр. руского клубу в справі підмог для хлїборобських організацій подали ми звістку за иншими дневниками, а також за „Ділом“ і Slav. Corr. в суботу в ч. 273. (гл. держ. ради). Тимчасом N. fr. Presse з в 17. с. м. подає а п. з. Die Ruthenen und das handelspolitische Ermächtigungsgesetz ось що:

„В поінформованих парлам. кругах голосять, що поодинокі представники обструкційних сторонниць в останних днях для піддержки свого становища, щоби їм була признана рівність в міністерстві покликували ся на се, що також рускі послї за залишенє обструкції одержали від правительства уступки, на основі котрих они мають з фонду для пособлюваня годівлі худоби дістати певну квоту. Як з добре поінформованої сторони заєвняють, є се не згідне з дійсноотю. Правительство не признало нічого руским послам і не переговорювало з ними в тім напрямі. Рускі послї заєсловили побоюваня, що галиц. виділ кр. признає підмоги з товаришого фонду лише Полякам а не Русинам, а щоби розв'язати сї побоюваня, нараджували ся польскі і рускі послї і згодили ся на певний ключ що до розділу дотації між Поляків і Русинів. Правительство не брало участі в тих переговорах.

Хросимо вігхобити перегплату.

Новинки

— Калєндар. Ві второк: руско-кат.: Патапія пр.; римо-кат. Томи ап. — В сєреду: руско-кат.: Зачатє Пр. Богородиці; римо-кат.: Зєнона м.

— Концерт в честь памяти Маркіяна Шашкевича уладила вчєра Читальня „Просьвітї“ на стрийскім передмістї у Львові. Львоваль читальні (при рл. Зелєній ч. 13) прибрано на се сьвято зелєнню а на стїні перед видцями пишав ся серед зелєні великий образ Маркіяна. Концерт розпочав ся гарною промовою п. Ост. Ігната, голови читальні, про жите і заслуги Маркіяна коло розбудженя народного жита на галицкій Руси. Відтак наступили хоральні продукції хору питомців дух. семінарії, під управою п. Савчина, деклямації дівчат Марусі Задиківної і Анни Уршель, Німквині з роду, яка віддеклямувала свій власний вірш патриотичного змісту, гра на цитрі богослова п. Малюца а закінчив хор богословів народним гимном „Щє не вмерла Україна“. Одушевленє між публікою було велике. Виступаючих нагороджувано грімкими оплесками і окликами: „славио“. Публики була цовна простора сая. Крім міщан старших і молодіжи вібрало ся значне число інтелігенції. По концерті, як що неділі і сьвята, відбували ся товариські забави.

— Польско-русні написи в судах. В краєвім суді карнім у Львові обмінено оноді польскі написи на польско-рускі.

— Красєва рада здоровля відбула в дни 4. с. м. одинайцятє засіданє, на якім отсі справи були предметом нарад: 1) Видано опінію в справі рекурсу проти рішеня ради части західно-галицкої лікарської палати; 2) рішено що-до підвисєнєня такє ліченя в загальних шпиталях в Люба-

чеві і Скалаті; 3) видано опінію в справі уділеня концєсії на уладженє і ведєне заведєня масажу, ортопедії і шведської лічничої гімнастики у Львові; 4) рішено в справі реконструкції загального шпиталю в Тарнові.

— За польську таблицю на „Чортівській скалі“. Дня 2. мая с. р. донєсли були польскі часописи, що поміщену „Гвяздою“ на „Чортівській скалі“ коло Львова таблицю з зелєза в память „конституції 3. мая“ хтось відорвав. За виновниками зачала слїдити жандармерия і викрила їх в сусіднім селі Лисиничах. Були ними три парубки: Сєнько Ціцяла, Йосиф Куркевич і Сєнько Ковальчук. В суботу станули всі три перед карнім трибуналом у Львові, обжаловані о злочин публичного насильства. Обжалованих боронив адв. др. Бромберг. Підчас розправи обжаловані боронили ся тим, що були п'яні і не знали, що роблять. Сьвідки зізнали натомість, що обжаловані були вправді перед тим в корчмі, але п'яні не були. Відорвану таблицю поломали в селі при співі „Щє не вмерла Україна“. По перевєденій розправі трибунал засудив Ціцялу і Куркевича по три місяці а Ковальчука на два місяці тяжкої вязниці з постотом що тижня і на зворот шкоди, зробленої Гвяздї“.

— Зміна теплоти. По ріжних змінах температури в останних днях під впливом вітрів піднесла ся теплота нині в полудне до $+9\frac{1}{2}^{\circ}$ R. Перед тижнем було у нас 9 степенів зима, а така теплота, як у нас тепер, була тоді в Палермо на Сициї. Оггакий то останний день осєни.

— Виправа до полудневого бігуна. Шерклетон, поручник англійської маринрки, дістав ся в сїчні с. р. в найблизшу околицю полудневого бігуна. Лєдви 134 миль відділювало єго від бігуна. На рік 1910 готовить ся нова виправа на полудневий біхун. Організує її славний англ. подорожник, капітан Роберт Шкот на кошт „British Antarctic Expedition“. Виправа вже вибрала ся до Владивостока, де купить багато сибірських пєсів, а потім попри Зелєяндию поїде до краю Вікторія, що лежить при полудневім бігуні. З виправою їдуть 3 геолога, фізик, 3 бїольога, лікар і шеф наукової виправи Вільзон. Капітан Шкот був вже під полудневим бігуном в роках 1901—1904 і дійшов був тоді на санках до $82^{\circ} 17'$. Шкот відкрив тоді на лїво від моря Роза т. зв. край Едварда VII.

— Убийник Штофів перед судом. Нині розпочала ся перед судом присяжних у Львові розправа проти Федька Давидяка, який сокорию убив влєстителя каменїці Шумима Штофа і єго жінку.

— Справа Гофріхтера. В п'ятницю, здавало ся, справа Гофріхтера стала вже виясненою. До слїдчого авдтора зголосила ся фалшива баронова Скадлец і зізнала, що один з офіцерів (на який хотїла пімстити ся) дав їй цянкалі і казав передати Гофріхтерови. Однак зараз виявило ся, що Скадлецова то всьо видумала, за що буде потягнена до одвічальности за введєне в блуд властей. — Проф. Людвіг провіряв вже склад розісланих офіцерам порошоків. В порошках ти не було ніякої иншої примішки, лише чистє цянкалі. Спершу думано, що буде там хїніна, яку Гофріхтер купував в аптїці.

— Пок. король бельгійский Леопольд, син і наслїдник Леопольда I, родив ся 9. цьвітня 1853 р. в Бруктелї. Року 1840. іменував єго батько воеводою Брабанту. Дня 22. серпня 1853 р. одружив ся Леопольд II. з архікєяг. М. Генрієтою, дочкєю архікєязя Йосифа, палатина Угорщини. Вже в молодечім віці не брав покійний Леопольд II. майже ніякої участі в політичнім житю. Аж року 1865. покликкала єго на престіл смерть батька і від тоді він строго держав ся приписів конституційного державного устрою. Підчас своєго панованя двігнув покійник бельгійский промисл і торгівлю, займав ся запопадливо географічними студиями і брав живу участь в наукових подорожах. Єго одинокий син, принц Леопольд, воевода Брабанту і граф Генєгаву (рад. 1859) помер вже 28. сїчня 1869. року. При житю остали лише три дочки, Люїза, Стефанія і Клементина. Правним наслїдником престолу є братанич покійного короля, принц Альберт, який родив ся 8. цьвітня 1875 р. в Брукселі. Дня 2. жовтня 1900 р. одружив ся він із княгинєю Єлісавєтою, донькою покійного баєварского воеводи, Карла Теодора.

— Кара за позичку на чуку каменїцю. В суботу скінчив ся процес проти Бєльського, який зятягнув був позичку 10,000 K на каменїцю пп. Мотилєвских, спроневіряв деякі річи Мотилєвских і заставив чужий лєос а вину при зятягненню позички хотів звалити на бувшого свого товариша Влятка. На основі вердикту суду присяжних трибунал засудив Бєльського на 15 місяців звичайної вязниці і на зворот страт та судових коштів.

— Зелєзнична катастрофа стала ся в суботу на стації Бержанів коло Кракова. Поїзд, яким їхали зелєзничі робітники, ударив ся з товаровим поїздом. В наслідок удару розторочило ся сім товарових возів, а кільканйцятє осіб в поміж робітників легко потовкло ся. Худова з поторочених возів розбігла ся по полях. Причиною катастрофи була сильна мрака, через що зворотничий пустив робітничий поїзд на шлях, де

стоєв товарний поїзд.

— Анкета про фізичне вихованє. Міністер просвіти скликав на січень 1910 р. анкету в справі фізичного вихованя шкільної молодєжи, при чім взято на увагу те, щоби представникам рїжних країв і шкїл дати змогу висказати свою гадку. Оцїнивши докладно опїшї, якї будуть виявленї на анкетї, міністерство задумє перевести до кінця розпочату вже справу реформи шкільництва в тїм напрямї. Міністерство числить на поміч країв, громад, спортових товариств і всїх приятелїв молодєжи і тим способом хоче досягнути високу цїль фізичного вихованя шкільної молодєжи.

— Димїсія через програу в карти. Губернатор Рєки, бар. Нако, програв онодї у вїдєнськїм „Жокей-клубї“ пївтора мїліона корон і за одну нїч став прямо жебраком. Через те, що не маючи власного майна, не мав бїльше гроша на уредставництво, подав ся до димїсії і її дістав.

— Одношїнєва зєлїзниця. Теперїшний вїк є вїком вських дивних винаходїв. Маємо отже пїдводнї човна, машини-самолети, самоїзди, зєлїзничнї гонєнї силою електрики і багато инших див. А останнїми часами нїмецькїй інжїнер Август Шерль в Берлїнї, вигадав електричну зєлїзницю, котра їде по одній шїнї. Зєлїзниця збудована так штучно, що їде цїлком безпечно по одній шїнї навіть в найбільшїм розгонї, а на скрутах она не перекоотить ся. Рівновагу удержують скоро обертаючи ся кружки.

— Виратуванї з гробу. По вїсьмох днях, коли повстав пожар в копальнї вугля в Шїрї в Америцї, де знаходилось в пїдземелях 367 робїтників, пустив ся ратунковий вїддїл по коритарах копальнї шукати за живими робїтниками. Зразу знаходили тїльки спалених на вуголь і порозриваних на кусвї трупїв. При дальших пошуках натрапили на стїну, за котрою чути було якийсь слабий гомїн. Розбили стїну і знайшли за нею 78 живих, але дуже ослаблених з голоду робїтників. Они загородились в кутї свого коритаря верстами землї і камїня, чїм неначе замурувались і не допустили до себе страшного пожару. І так зїстали виратуванї.

— Головна виграна добродїйної льотерїї в квотї 200.000 К. упала на льос, кушлений у Львовї в головнїй трафїцї при ул. Академїчнїй.

— Арештованє російського капїтана. Жандармерия в Бродях арештувала онодї капїтана російської сторожи кордонної, Суркова, який належить до вивїдующих офіцарїв і тому має заборонений побут в Австрїї. Арештованого доставлено до староства, де єму останнїй раз даровано переступленє кордону, а потїм вїдставила єго жандармерия до гранцї.

— Штучна годївля лїсїв. До сеї пори головнїми доставниками цїнних лїсїячих футер, чорних і чорно бурих, була пївнїчна Америка і Сибїр. Тепер сеї роди футер все бїльше і бїльше пїднимають ся в цїнї, а то тому, що лїсїв стає чимраз менше. Так примїром в Лондонї за тї футра, особливо американськї, платять вїд 2—6 тисяч корон за штуку. На стрїчу нопиту на сеї товар в послїдних часах пішли деякї лїдпрїємцї, якї стали заняматись штучною годївлею чорно-бурих лїсїв. Так примїром, на островї прїнца Едварда уладжено в тїй цїлї три спеціальнї хутори, а на кождому з них живе по 20—30 лїсїв. Хутор розложились в глухїй, камєнистїв, зарослїй лїсами місцевостї, де лїси живуть на вїльнїм воздуху, ночуючи в дуплах дерєв. Призначена для лїсїв площа обведена доокруги високою, на 2 м. 50 см. в гору, 60 до 70 см. вкочаяю в землю огорожею, яка становить собою крїпку, дротяну сїтку. Лїсїв кормлять вївсом, хлїбом і молоком, а також невеличкими порцїями вареного мяса. Живучи повнїй рік пїд голїм, отвергим небом, лїси остають неосновними і лишень сторож, який їм в день в днь приносить поживу, може пїдходити до них на близшу вїддалє.

Оповїстки.

— Важне для сїл пїд Бережанами. Член нашого в дїла знанїй пасїчник п. Рой буде вести в недїлї вїд 2. до 4. год. пасїчний курс в Бережанах. Приймає ся лишє членів „Сїльського Господаря“ (вкладка 1 К рїчно) і се таких, що умїють читати. Зголошеня приймає каса „Надїя“ в Бережанах. Всєч. ОО. Парохїв просїмо о ласкавє повїдомленє парохїян. За вїддїл фїлїї „Сїльського Господаря“: *Г. Бобяк*, голова, *о. О. Король*, секретар.

— З Самбора. Вїддїл „Шкїльної Помочи“ складає примїодно подяку Пов. Комїтетови за труди понєсенї при уладженю представлєня на дохїд бурси в Самборї. Дякує також всїм Вп. паням і паням, що не щадили нї часу, нї трудїв коло вивєденя на сценї трєх штучок: „В гїрничїй дубровї“, „Настоящї“ і „Два домики і одна фїртка“. Заходом пов. Комїтету і Вп. аматорїв і аматорок завдячує громада самбїрска прїємнї хвїлї і вдволеня, за яким прислухувалась вивєденим дїям, а „Шкїльна Помїч“ гарнїй дохїд 112 К, котрї зложили пїсля бажаня п. Комїтету на будову бурси. Праця пїдпрїята в добрїм намїрї

і для добрих дїл вїнчаєсь добрим вислїдком. Вїддїл „Шкїльної Помочи“: *о. М. Оргинський*, *Т. Бїленькїй*.

Телеграми

в днї 20. груднїя.

Будапешт. Анї Люкач анї нїхто иншїй не дістав вїд цїсаря поручєня, утворити новий кабинет.

Вїдєнь. Болгарскїй король вїїхав до Мєрану.

Каннє. Помер ту вел. князь Михайло, стрїйний дїд царя Миколї.

Юлїй Майнль

ЛЬВІВ

ул. Академїчна 2 а

КАВА

ГЕРБАТА

КАКАО

ЧОКОЛЯДА

110(4 7)

Бюро учительське і службовє

Марїї Немчиновскої, Львів, площа Академїчна 3.

Colosseum

в пасажи Германїв

при ул. Соняшнїй у Львовї.

Нова сензацийна програма

вїд 16. до 30. груднїя 1909.

Щоденно о 8. год. вечер представлєня. В недїлї і сьвїята 2 представлєня о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що пїятницї High-Life представлєня. Бїлетї вчаснїше можна набути в конторї Пльона при ул. Кароля Людвїка ч. 5.

ПЕТРО ІВАН СЕНЮТА

артист-маляр,

одинокїй рускїй ковчєс. декоратор церков. і нач. директор Тов а для розв. рускїй штуки у Львовї

прїймає вськї замовлєня входячі

в обсяг прикрашуваня церков.

Львів, ул. Льва Сапїга 85. I. п.

112(1—20)

РУСИНИ! Жадайте у всїх трафїках, торговлях і крамницях лишє туток і паперцїв з першої галицко-рускої фабрики Євгена Бїлїнського в Збарзжї.

З доходу сеї фабрики їде 35% на будову церков в Сєнїавї, 10% на школи і бурси тов. педагогїчного, а 5% на сироти і вдови по сьвїчениках.

Держїм ся покликю:

Свїй до свого!

Тр.-кат. Уряд папрох. в Заболотовї

пошукує пївця церк. іспитованого, з добрим теноровим голосом, і способного до ведєня хорального сїву. Удержанє: Платня стала 20 корон мїсячно і можливі доходи. Точнїшї данї при личнїм зголошеню. 108(6—8)

Перепїснї ЛІСТКИ

з погрудєм Івана Мазєпи можна набувати в адмїнїстрацїї „Руслана“, в „Сокїльскїм Базарї“ або в книгарнї Тов-а ім. Шевченка у Львовї. Прїмїрник 6 с.

Образи Шевченка, Хмельницького, Ковалевського, Колятовського, Лисенка вїд 6—200 К. Фїгурки з гїрку а 80 с і 1-20 К. Краватки, гердани, сорочки, фартушки, шапки сокїльскї і козацкї, альбоми, перфуми, спївки, брошки і шпїльки з гербом, тутки і паперцї рїжного рода поручають. — Склади „Сокїльського Базару“ у Львовї, Стрїю і Станїславовї.

Бїда з лихим жолудком

а сталї наслїдки того є: брак апетиту, бїль жолудка, мловєв, забурєня при травлєню, бїль голови і т. д. На то певно помагають

КАЙЗЕРА

МЯТОВІ ЦУКОРКИ

випробованї лїкарями!

Дїлають оживляючо, причиняють ся до травлєня і до скрїплєня жолудка.

Пакет 20 і 40 сотинїв.

Можна набути у всїх аптиках.

91(12—12)

Розклад зєлїзничних поїздїв
важнїй вїд 1. мая 1909.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночї
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Тарнога	—	—	1:10	—	—
Пїдволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:05	—	2:05	5:58	9:30
Черновець	—	—	—	6:40	12:20
Станїславова	5:45	—	—	—	—
Коломї	—	10:20	—	—	—
Стрїя	7:29	11:45	4:25	—	11:00
Пустомїт	7:29	11:45	4:25	10:15*	11:00
Самбора	8:00	9:57	2:00	—	9:00
Любїня	8:00	9:57	2:00	9:00	11:45*
Рави рускої	7:10	12:40	4:30	—	—
Янова	8:05	1:15	5:00	9:25	10:10*
Брухович	7:10	10:05A	1:48B	4:50	8:20
Брухович	8:15	12:40	3:27B	5:30*	9:35B
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:50
На Пїдзамчє:					
З Пїдволочиск	7:01	11:40	2:00	5:15	10:12
Бродїв	7:01	—	2:00	5:15	10:12
Курович	—	—	11:19	—	9:39
Вївнїк	8:07	—	11:19	3:26	9:39
Зї Львова вїдходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночї
Кракова	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Гяшева	—	—	3:30	—	—
Пїдволочиск	6:20	10:40	2:16	8:00	11:10
Черновець	6:10	9:35	—	—	10:88
Черновець	—	9:10	2:23	—	2:50
Станїславова	—	—	2:50	—	—
Коломї	—	—	—	8:00	—
Стрїя	7:30	—	1:45	6:55	11:25
Пустомїт	7:30	10:35*	1:45	6:55	11:25
Самбора	6:00	9:05	—	3:40	10:45
Любїня	6:00	9:05	2:15*	3:40	10:45
Рави рускої	6:14	11:05	—	—	11:35B
Янова	8:20	10:10	1:37*	3:40	6:30
Брухович	7:21	11:05	1:30B	5:50*	8:24B
Брухович	6:14	9:00A	12:41B	3:45	7:10 11:36B
Зимної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:10
З Пїдзамча:					
До Пїдволочиск	6:35	11:00	2:31	8:29	11:32
Бродїв	6:35	11:00	2:31	8:29	—
Курович	—	7:13	—	2:52	—
Вївнїк	5:44	7:13*	1:30	2:52	—

ЗАМІТКА: Поспїшнї поїзди печатанї товстїм друком. — *) Лише в недїлї і сьвїята вїд 10/6 до 10/6. А) Лише в недїлї і сьвїята вїд 1/6 до 21/6. — Б) Лише в недїлї сьвїята вїд 1/6 до 30/6. — В) В недїлї і сьвїята а вїд 1/6 до 30/6 щодєнь. — Г) Щодєнь вїд 1/6 до 21/6. — З) Лише в недїлї.

